

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2227/2023
19.12.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Милош Шмигић адвокат из ..., против туженог ЈП „Путеви Србије“, Београд, чији је пуномоћник Ивана Марковић адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду и враћања на рад, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 595/22 од 17.03.2022. године, у седници већа одржаној дана 19.12.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 595/22 од 17.03.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиље за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3701/17 од 02.10.2018. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев па је поништено решење туженог о отказу уговора о раду тужилји ... од 13.10.2008. године, као незаконито. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужилју врати на рад у радни однос на неодређено време, на радно место инкасанта. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужилји на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 374.250,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 595/22 од 17.03.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви тужиље и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилја је поднела одговор на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20 и 10/23) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била у радном односу код туженог и обављала је послове инкасанта на наплатној станици у Решењем туженог број од 13.10.2010. године тужили је отказан уговор о раду и анекс уговора о раду број 6 од 15.05.2008 године, због учињених повреда радних обавеза и то: „вршење наплате путарине по магнетној картици у затвореном систему наплате супротно прописаној процедури рада и дужности инкасанта из Правилника о обављању послова посебне накнаде за употребу пута или путног објекта“ утврђене чланом 12. став 12.4. алинеја 3. Анекса уговора и због „издавања или неправилног издавања признанице учеснику у саобраћају, или непоништавања односно неправилног поништавања признанице коју учесник у саобраћају није узео“ утврђене чланом 12. став 12.4. алинеја 1. Анекса уговора о раду. Оспорено решење заснива се на разлозима да је из извештаја референта видео надзора и видео записа на HDD дисковима утврђено да је тужила у више наврата, у периоду од 10.06.2008. године до 10.08.2008. године, страним држављанима наплаћивала путарину од 15 евра, уместо регуларне цене од 13 евра, тако што се задуживала са ценом од 13 евра и издавала признаницу од 13 евра, при том део признанице на којој је цена, цепала и бацала, а учеснику у саобраћају давала остатак признанице који садржи ИД код инкасанта, датум, време наплате и релацију, док је разлику у цени од 2 евра задржавала за себе, а у више случајева уопште није издавала рачун учесницима у саобраћају, чиме је поступила супротно члану 21. Правилника. Доношењу оспореног решења о отказу, претходило је упозорење туженог од 26.09.2008. године, у ком је тужила упозорена на постојање разлога за отказ уговора о раду због учињених повреда радних обавеза, и то: „стварање вишка новца несавесним радом“, услед повреде Правилника о обављању послова посебне накнаде за употребу пута или путног објекта од 14.03.2008. године, утврђене чланом 12. став 12.4. алинеја 5. анекса уговора о раду од 15.05.2008. године, а према обавештењу од 20.08.2008. године и „немарно и несавесно извршавање радне обавезе“ утврђене чланом 69. став 1. тачка 8. Колективног уговора туженог, а према обавештењу од 29.08.2008. године, тако што је несавесним радом дана 10.08.2008. године проузроковала девизни вишак у пазару од 12 евра и динарски вишак у износу од 1.570,00 динара, као и што је дана 26./27.05.2008. године у кабини број 3 у времену од 00:10 часова до 02:01 часова спавала на послу. На наведено упозорење туженог од 26.09.2008. године тужена се изјаснила дана 07.10.2008. године и исте негирала.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиле и поништио као незаконито решење туженог од 13.10.2018. године којим је тужили отказан уговор о раду, те обавезао туженог да тужилу врати на рад, налазећи да оспорено решење не садржи доказе када, којим радњама и на који начин је тужила учинила повреде радне обавезе, с обзиром на то да се из репродукције видео снимка не могу утврдити чињенице које представљају обележја повреде радне обавезе које су тужили стваљене на терет, у погледу износа новца и у којој валути су тужила и учесници у саобраћају размењивали. Другостепени суд је дао додатну аргументацију да не постоји сагласност између упозорења на постојање разлога за отказ уговора о раду и решења о отказу у погледу пореда радних обавеза које су

тужилји стављене на терет, због чега је усвојен тужбени захтев, те обавезан тужени да тужилју врати на рад.

Неосновани су наводи ревизије туженог којима се правноснажна пресуда побија због погрешне примене материјалног права.

Оцена законитости решења којим је запосленом отказан уговор о раду, поред утврђивања постојања законом прописаног основа и истинитости чињеница на којима је заснован отказни разлог, захтева и оцену законитости поступка у коме је уговор о раду отказан. Према одредби члана 179. став 1. тачка 2. Закона о раду („Сл. гласник РС“, бр. 24/05, 61/05 и 54/09), послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог који се односи, између осталог и на његово понашање и то ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђене општим актом или уговором о раду.

Пре отказа уговора о раду из овог разлога, послодавац је према одредби члана 180. став 1. истог Закона, дужан да писаним путем упозори запосленог на постојање разлога за отказ уговора о раду и да му остави рок од најмање пет радних дана да се о томе изјасни. Ставом 2. истог члана прописано је да је послодавац дужан да наведе основ за давање отказа, чињенице и доказе који указују на то да су се стекли услови за отказ и рок за давање одговора на упозорење.

Упозорење послодавца, као нужан услов за отказ уговора о раду из разлога прописаних чланом 179. тачка 1-6. Закона о раду, има карактер акта којим се запослени позива на одговорност и изјашњење у вези конкретног случаја, односно понашања и има за циљ да запосленом омогући да изнесе своју одбрану и да се изјасни о радњама за које послодавац сматра да представљају разлог за отказ уговора о раду.

Следом наведеног, упозорење се мора односити на исти чињенични основ који представља повреду радне обавезе и отказни разлог у решењу којим се запосленом отказује уговор о раду, с обзиром да је смисао упозорења да се запосленом стави до знања да је изазвао настанак отказног разлога, односно да је својим поступцима проузроковао отказни разлог, те да му се омогући да се о томе изјасни. То чини достављањем упозорења прописане садржине и остављањем рока за изјашњење, при чему правилно дато упозорење утиче и на законитост решења о отказу, јер се отказ уговора о раду може дати само из оних разлога који су наведени у упозорењу због права на одбрану. У супротном, када се упозорење односи на други чињенични основ у односу на основ наведен у решењу о отказу уговора о раду, запосленом је повређено право на одбрану, које је заштићено наведеном законском одредбом, као и чланом 7. ратификоване Конвенције Међународне организације рада о престанку радног односа на иницијативу послодавца („Сл. лист СФРЈ“ – Међународни уговори број 4/84 и 7/91), која се на основу одредбе члана 1. Закона о раду, примењује на све запослене у Републици Србији.

По оцени Врховног суда, тужени побијано решење није донео у законитом поступку, с обзиром на то да из тог појединачног акта произлази да су истим обухваћене повреде радне обавезе, као разлог за отказ уговора о раду и то: „вршење наплате путарине по магнетној картици у затвореном систему наплате супротно прописаној процедури рада и дужности инкасанта из Правилника о обављању послова посебне накнаде за употребу пута или путног објекта“ утврђене чланом 12. став 12. 4.

алинеја 3. Анекса уговора о раду, као и „неиздавање или неправилно издавање признаница учеснику у саобраћају или непоништавање односно неправилно поништавање признанице које учесник у саобраћају није узео“ предвиђене чланом 12. став 12.4. алинеја 1. Анекса уговора о раду, тако што је у више наврата, у периоду од 10.06.2008. године до 10.08.2008. године, страним држављанима наплаћивала путарину од 15 евра, уместо регуларне цене од 13 евра, задуживала се са ценом од 13 евра, а издавала признаницу од 13 евра, при том део признанице на којој је цена, цепала и бацала, а учеснику у саобраћају давала остатак признанице који садржи ИД код инкасанта, датум, време наплате и релацију, док је разлику у цени од 2 евра задржавала за себе, а у више случајева уопште није издавала рачун учесницима у саобраћају. Међутим, у упозорењу од 26.09.2008. године као разлог за отказ уговора о раду наведено је да је тужиља учинила повреду радне обавезе „стварање вишка новца несавесним радном“ утврђене чланом 12. став 12.4. алинеја 5. Анекса уговора о раду од 15.05.2008. године и „немарно и несавесно извршавање радне обавезе“ утврђен чланом 69. став 1. тачка 8. Колективног уговора туженог, тако што је 10.08.2008. године проузроковала девизини вишак у пазару од 12 евра и динарски вишак од 1.570,00 динара и због тога што је дана 26/27.05.2008. године у времену од 00:10 часова до 02:01 часова спавала на послу.

Имајући у виду наведено, постоји несагласност између упозорења тужиљи на постојање разлога за отказ уговора о раду и решења којим је тужиљи отказан уговор о раду, како у погледу основа за давање отказа, тако и у погледу чињеничног описа повреда радних обавеза које су тужиљи стављене на терет, који омогућују идентификацију начина, времена и места извршења повреда радних обавеза, односно понашања тужиље које је проузроковао отказни разлог, као и примену отказног разлога. С обзиром на то да се отказ уговора може дати само из оних разлога који су наведени у упозорењу, то супротно наводима ревизије, поступак отказа од стране послодавца није спроведен у складу са цитираним одредбама материјалног права, што чини оспорено решење незаконитим, како су то правилно закључили нижестепени судови и туженог обавезали да тужиљу врати на рад у смислу члана 191. став 1. Закона о раду.

Из свега наведеног, као неосновани су оцењени ревизијски наводи да је побијаном одлуком погрешно примењено материјално право, због чега је Врхови суд применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Врховни суд је одбио захтев тужиоца за накнаду трошкова одговора на ревизију, с обзиром на то да нису били нужни за вођење ове парнице у смислу члана 154. став 1. ЗПП, због чега је у применом одредбе члана 165. став 1. ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић